

ASETTAMISPÄÄTÖS

12.4.2024

VN/7326/2024
VN/7326/2024-MMM-9

Jakelussa mainitut

POROLAUDUNTEN HOIDON JA KÄYTÖN SUUNNITTELUA SEKÄ ELOPOROJEN ENIMMÄISMÄÄRÄN KONTROLLOINTIA KOSKEVIA SÄÄNNÖKSIÄ VALMISTELEVAN HANKKEEN JA TYÖRYHMÄN ASETTAMINEN

Asettaminen

Maa- ja metsätalousministeriö on tänään asettanut lainsäädäntöhankkeen, jonka tarkoituksena on laatia Suurimmat sallitut poroluvut -työryhmän ja sitä seuranneen Porotalouden tulevaisuustyöryhmän tekemien, porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmia koskevien ehdotusten toteuttamisen edellyttämät lainsäädäntöehdotukset.

Hankkeen tarkoituksena on myös arvioida porohoitolain (848/1990) säännösten tarkistamistarpeet porojen vähentämistä ja vähentämisen valvontaa koskevien säännösten toimivuuden parantamiseksi sekä valmistella tarvittavat lainsäädäntöehdotukset.

Osana hanketta maa- ja metsätalousministeriö on tänään asettanut työryhmän edellä mainittujen porohoitolain tarkistamistarpeiden arviointia varten.

Toimikausi

Hankkeen toimikausi on 15.4.–31.12.2025.

Työryhmän toimikausi on 15.4.–31.12.2024.

Tausta

Porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmat

Maa- ja metsätalousministeriön asettama Suurimmat sallitut poroluvut -työryhmä esitti vuonna 2019 loppuraportissaan, että porolukujen säätämisen liitännäistoimenpiteenä paliskunnille asetetaan velvollisuus laatia porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmat, joilla edistetään suurimpien sallittujen eloporolukujen mukaista porolaidunten kestäväää käyttöä [Linkki loppuraporttiin](#). Työryhmä teki ehdotuksen suunnitelmiin sisällytettävistä viidestä vaihtoehtoisesta toimenpiteestä, joista kunkin paliskunnan tulisi valita vähintään kaksi. Vaihtoehtoiset toimenpiteet olisivat:

- 1) vähintään 7 prosentin eloporomäärän lasku suhteessa suurimpaan sallittuun eloporomäärään,
- 2) aikainen teurastus 1.6. ja 15.11. välisenä aikana tai ennen erillisille talvilaitumille siirtämistä,
- 3) jäkälälaidunten tilan parantaminen esim. kehittämällä laidunkiertoa paimennuksen tai aitaratkaisujen avulla,
- 4) kesälaidunkierroksen kehittäminen sekä
- 5) paliskuntien tai tokkakuntien yhdistäminen tai yhteistyön kehittäminen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Työryhmän ehdotuksen jatkokehittely toteutettiin maa- ja metsätalousministeriön asettamassa Porotalouden tulevaisuustyöryhmässä, joka teki 28.2.2023 julkaistussa loppuraportissaan tarkennetun esityksen paliskuntakohtaisten porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmien käyttöönotosta [Linkki loppuraporttiin](#). Työryhmän työn päättymisen jälkeen on maa- ja metsätalousministeriön toimeksianosta vuosina 2023 ja 2024 kartoitettu paliskuntien näkemyksiä valittavista toimenpiteistä sekä asiantuntijatuella pilotoitu suunnittelua kolmessa paliskunnassa.

Porotalouden tulevaisuustyöryhmän loppuraportissa viitaan hoito- ja käyttösuunnitelmiin liittyvien lainsäädäntömuutosten tarpeeseen, mutta raporttiin ei sisälly säännösehdotuksia.

Porojen määrän vähentämistä koskeva sääntely

Poronhoitolain 22 §:n mukaan silloin, kun paliskunnan tai poronomistajan eloporojen määrä ylittää lain 21 §:n nojalla asetetun suurimman sallitun eloporomäärän, paliskunnan velvollisuutena on vähentää porojen määrää. Poronhoitolaissa on myös eräitä muita säännöksiä, jotka liittyvät porojen määrän vähentämiseen, erityisesti säännökset viranomaisten puuttumiskeinoista tilanteissa, joissa paliskunta laiminlyö vähentämisvelvollisuutensa.

Edellä mainitun sääntelyn toimivuuteen on todettu liittyvän monia ongelmia. Sääntely on osin tulkinanvaraista, mikä on aiheuttanut runsaasti oikeudenkäyntejä. On arvoitu, että poronhoitolain voimassaoloaikana eli edeltävien 30 vuoden aikana noin puolet hallintotuomioistuimiin tehdyistä lukuisista valituksista on liittynyt nimenomaan porolukujen noudattamiseen. Päätösten lainvoimaiseksi tulon viivästyminen on estänyt vähennysten toteuttamista tarkoituksenmukaisessa ajassa, mistä on aiheutunut moninaisia uusia epäselvyyksiä ja ongelmia. Nämä epäkohdat ovat aiheuttaneet paliskunnassa ristiriitoja sekä synnyttäneet myös lakiin perustumattomia kirjavia käytäntöjä porojen vähentämiseen ja poromäärän sääntelemiseen liittyen. Lisäksi valvontaviranomaisen puuttumiskeinoja koskevien säännösten on koettu olevan poronhoitolain tarkoituksen toteutumisen näkökulmasta joissakin tilanteissa riittämättömiä.

Hankkeen tehtävät

Hankkeessa tulee laatia lainsäädäntöehdotukset, jotka koskevat porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisvelvollisuutta, suunnitelmien sisältövaatimuksia, suunnittelumenettelyä sekä suunnitteluun liittyviä oikeusvaikutuksia kuten velvollisuuksien laiminlyöntiin liittyviä seuraamuksia. Valmistelun pohjaksi otetaan Suurimmat sallitut poroluvut -työryhmän ja sitä seuranneen Porotalouden tulevaisuustyöryhmän ehdotukset. Valmistelussa hyödynnetään toteutetuista selvityksistä ja pilotoinnista saatavia tietoja.

Hankkeessa tulee myös arvioida poronhoitolain säännösten tarkistamistarpeet porojen vähentämistä ja vähentämisen valvontaa koskevien säännösten toimivuuden parantamiseksi sekä valmistella tarvittavat poronhoitolain muuttamista koskevat lainsäädäntöehdotukset.

Työryhmän tehtävät

Työryhmän tehtävänä on käsitellä porojen vähentämistä ja vähentämisen valvontaa koskeviin säännöksiin liittyviä ongelmia sekä selvittää ja arvioida vaihtoehtoisia tapoja parantaa sääntelyn toimivuutta. Työryhmän tehtävänä on myös valmistella tarpeelliseksi katsottavat ehdotukset lainsäädäntömuutoksiksi.

Lisäksi työryhmä käsittelee ja arvioi ne porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmiin liittyvät lainsäädäntöehdotukset, jotka laaditaan Suurimmat sallitut poroluvut -työryhmän ja Porotalouden tulevaisuustyöryhmän ehdotusten sekä pilotoinnista saatavien kokemusten pohjalta lainsäädäntöhankeessa virkatyönä.

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja:

Yksikön päällikkö **Anna-Leena Miettinen**, maa- ja metsätalousministeriö (varapuheenjohtaja lainsäädäntöneuvos Johanna Wallius)

Jäsenet:

Toiminnanjohtaja **Anne Ollila** sekä porotalousneuvoja **Vilma Sanaksenaho**, Paliskuntain yhdistys (varajäsen hallituksen puheenjohtaja Matti Riipi)

I varapuheenjohtaja **Leo Aikio** sekä ympäristö- ja lakiasiasiainsihteeri **Sarita Kämäräinen**, saamelaiskäräjät (varajäsen saamelaiskäräjien jäsen Asko Länsman)

Läänineläinlääkäri **Risto M. Ruuska**, Lapin aluehallintovirasto (varajäsen ylitarkastaja Niina Korkiasaari)

Porotalousasiantuntija **Päivi Kainulainen**, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (varajäsen yksikön päällikkö Hannu Linjakumpu)

Tutkija **Jukka Tauriainen**, Luonnonvarakeskus (varajäsen kehittämisspäälikkö Virpi Alenius)

Lainsäädäntöneuvos Wallius toimii myös työryhmän sihteerinä.

Työryhmä voi kutsua asiantuntijoita. Työskentelyn aikana tulee kuulla ainakin Saamelaispaliskunnat ry:tä.

Laajennettu kokoonpano

Työryhmä kokoontuu laajennetussa kokoonpanossa silloin, kun se käsittelee porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmiin liittyviä asioita. Kokoonpano on muutoin sama kuin edellä, mutta siihen kuuluvat lisäksi jäsenet:

Lapin kenttäpäälikkö **Aino Kurtti**, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK (varajäsen juristi Laura Harjunpää)

Aluepäälikkö **Ossi Pesälä**, Metsähallitus (varajäsen aluejohtaja Samuli Myllymäki)

Lainsäädäntöhankkeen vastuuhenkilöt

Lainsäädäntöhankkeen päävastuullisena valmistelijana ja esittelijänä toimii maa- ja metsätalousministeriöstä lainsäädäntöneuvos Johanna Wallius. Porotalouden tukilainsäädäntöön liittyvien kytkentöjen osalta valmisteluun osallistuvat neuvotteleva virkamies Sanna Koivumäki, lainsäädäntöneuvos Maija Kaukonen, lainsäädäntöneuvos Katri Aho, erityisasiantuntija Mika Survonon ja neuvotteleva virkamies Juha Vanhatalo.

Kustannukset ja rahoitus

Valtionhallinnon ulkopuolisten jäsenten ja työryhmän kokouksiin kutsuttavien asiantuntijoiden matkakulut voidaan korvata valtion matkustussäännön mukaisesti valtion talousarvion momentilta 30.01.01 (maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot). Kokouksia on tarkoitus järjestää erikseen sovittavalla tavalla siten, että osallistuminen voi tapahtua poronhoitoalueella ja/tai etäyhteyksillä.

Osastopäälikkö

Minna-Mari Kaila

Lainsäädäntöneuvos

Markus Lounela

Jakelu

Paliskuntain yhdistys
Saamelaiskäräjät
Lapin aluehallintovirasto
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Luonnonvarakeskus
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
Metsähallitus

Tiedoksi

Saamelaispaliskunnat ry

VN/7326/2024-MMM-9

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: